

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 3. De personis inter se comparatis quoad prioritatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

SECTIO III.

De personis inter se comparatis quoad
prioritatem

4. **C**onclusio: Datur vera & realis prioritas originis inter personam producentem, & productam. Est communis Theologorum Scoti, Gabrielis, Gregorij, Canari, & aliorum, quos citant & sequuntur Vasq. disput. 167. cap. 1. & 2. Suar. lib. 4. cap. 15. & Ruis disput. 105. sect. 4. qui eandem probant sanctorum Patrum auctoritatibus. Haec autem prioritas in eo consistit, quod inter personas diuinas una realiter sit ab alia, non sicut veritas ratione cuius, & non merè arbitrariè, Pater vocatur prima persona, Filius secunda, Spiritus S. tertia. Et Pater dicitur esse principium Filij: idemque Pater, & Filius, dicuntur principium Spiritus sancti. Principium autem prioritatem, quandam sonat, tanquam id à quo est aliud. Potestque hæc prioritas reuocari ad prioritatem nature, qualem admittit Aristoteles inter causam & effectum, præcedendo tamen ab imperfectione causæ, & sistendo præcisè in ratione principij realitè producentis. D. quidem August. lib. 3. contra Maximin. cap. 14. longe à fine, illam vocat *ordinem nature non substantiæ inæqualitatem; non quod alter prior altero. (duratione) sed quod alter à altero.* Similique modo loquitur S. Thom. qu. 42. art. 3. c. cum sic argumentatur: Inter ea quorum vnum est ex altero, est ordo originis, qui est ordo nature. Atqui personarum diuinarum vna est ex alia: ergo inter personas diuinas est ordo nature: non quo alter sit prius altero, sed quo alter est ex altero. Vel etiam dici potest ordo nature, ex eo quod non liberè, sed naturalitè & necessariò, seu ex mera natura rei, effectus diuina exigit primò & immediatè, ac sine productione, esse in Patre. Tum in Filio, per processionem à Patre: & in Spiritu sancto, per processionem ab utroque: vt explicat Suar. cap. cit. num. 7.

5. Idem S. Thom. eadem qu. 42. art. 3. quem Molina ad eundem art. & Becan. cap. 8. qu. 3. imitantur, licet inter personas ordinem processionis & nature admittat; non vult tamen esse ordinem prioritatis & posterioritatis. Sed inhilominus prioritas & posterioritas, eo sensu quo superius explicata fuit, admitti potest: sicut admittitur communiter ab alijs Theologis, & à sanctis Patribus: vt à Basilio lib. 2. contra Ernom. *In iis, inquit, causam esse priorem diuinus; posteriori autem, quod ab illa est.* Et paulò post dicit non posse ordinem in personis diuinis negari, *in quibus est prius & posterius, non positione nostra, sed naturali quædam consuetudine.* Et Nazianz. orat. 29. longe à fine. *Ex ipso quidem est: nempe ex Patre Filius: Cæterum non post ipsum: aut saltem sola principij*

Est prioritas originis inter personas diu. & quid illa sit?

cogitatione, Id est, non est post ipsum duratione: sed tantum consideratione, seu ratione originis. Et S. August. vel quis alius apud ipsum author libri de triplici habitaculo cap. 6. *Pater non præcessit, Filium tempore, sed origine, nec Spiritum sanctum.* Origenes quoque hom. 2. in varios, explicans illud Ioan. 1. *In principio erat Verbum,* ait Patrem præcedere Verbum, non naturà, sed causà. Sumendo causam pro principio & origine, vt solent Patres Græci. Et Chrysost. om. 5. homil. 9. super illud Genes. *Pone manum tuam subter femur meum,* sic loquitur: *Patrem primò nomino, non qui ordine (temporis aut dignitatis) primus sit; sed ratione & sententiæ (id est, ordine rationis & originis) siquidem ille vnigeniti Filij genitor existit.*

Argumenta verò Molina in contrarium & Becani, infirma sunt. Primum est, quia personarum diuinarum sunt relatiuæ. At relatiuæ sunt simul natura & cognitione, ex Aristotele cap. de relatis. Ergo personarum diuinarum sunt simul natura & cognitione. Secundò, Pater non potest esse, nec intelligi, sine actione: nec actio sine termino: idemque est de spiratore, respectu spiritus sancti. Ergo non est prior. Addunt tertio illud Athanasij in Symbolo: *In hac Trinitate nihil prius aut posterius,* quod absolute & vniuersaliter intelligendum est. Item quarto; si Pater est prior ordine originis: ergo cum ipse habeat fecunditatem spiratuiam, spirat pro illa priori Spiritum S. Quare non est, cur ergo Spiritus sancti sit à Patre & Filio: imò non potest produci à Filio, quia prius produciuit à solo Patre, qui prius origine habet fecunditatem spirandi à seipso.

Ad primum Respondeo, dictum illud Aristotelis intelligendum esse, vt ab ipso prolatum est, de relatis prædicamentibus, quod attinet ad similitudinem nature. Quæ relata, quia simul existere dicuntur, & neutrum esse alterius causa (exurgunt enim pariter positæ fundamento & termino) ideo dicuntur esse simul naturâ, vt docent Logici in Postprædicamentis. At verò relatiua transcendentalia, qualia sunt in diuinis, tamen vnus cognosci nequeat sine alio, cum aliud se habeat vt terminus spiritus; atque ita fiat simul cognitione: possunt tamen ita se habere, vt vnum sit ab alio, non vice versa: atque ita habere naturam ordinem vel originis inter se. Sic effectus est ab agente, vt agente: licet agens vt agens, siue actio, non sit prius cognitione, quam terminus quem ponit.

Ad secundum Respondeo similiter, licet Pater adæquatè, & secundum vltimum propriumque conceptum, non possit concipi sine Filio: concipitur tamen tanquam id à quo est Filius, & non ipse à Filio. Ad tertium dico, illud Athanasij intelligendum esse de prioritate durationis: iuxta id quod subiungit: *Sed totæ tres personæ coæternæ sibi sunt & coæuales.* Coæternæ, quia nihil prius aut posterius, duratione scilicet, & coæuales

Chrysost.

16. Respondeo per consequens arguendum.

17.

18.

les quia nihil maius aut minus. Ad quartum respondeo Patrem quidem habere a se, id est, non ab alio, virtutem generatiuam & spiratiuam: non tamen sine ordine aliquo rationis. Quemadmodum enim fecunditas generatiua, est intellectus: & spiratiua, est voluntatis: ipse vero intellectus est ratione prior voluntate. Ita fecunditas intellectus est ratione prior fecunditate voluntatis, & prius exit in actum secundum productionis & communicationis. Quapropter Filius quaque prius ordine quodam oritur a Patre, quam Spiritus S. a suo principio. Ideoque Filius, qui prius a Patre procedit, & per suam processionem habet a Patre communicationem, non solum naturam, sed etiam fecunditatem, voluntatis ipsi non repugnantem, est sufficienter prior, vt possit cum Patre esse vnus spirator, & vnum principium Spiritus S. Ac necessario debet Spiritus S. ab vtroque procedere, cum spirandi fecunditas sit communis vtrique.

SECTIO IV.

De personis inter se comparatis quoad circuminseccionem.

19. Circuminseccio personarum diuinarum, Græcè *μεταστοχασίς*, definitur à S. Dionysio cap. 2. de diuin. nomin. Personarum aliarum in aliis omnino coniuncta, & nulla cum parte confusa mansio & sedes. Vbi per particulam, *Omnino coniuncta*, intellige cum omnimoda inseparabilitate ex vtraque parte. Ita vt qualibet persona diuina ex absoluta necessitate sit in alia reciproce: & qualibet in qualibet, mutuo & quasi per circulum permanentem infideat, sitque inmanens, & inexistencia vnus in alia absolute necessaria. Quo pacto Deus non existit in creaturis, & creatura in Deo: sed contingenter tantum, & ex hypothesi quod sint.

20. Sic autem se habere personas diuinas ad inuicem habetur primò ex Scriptura Ioan. 14. *Ego in Patre, & Pater in me est.* Quæ verba licet de Filio tantum dicta sint: tamen eadem ratione de Spiritu S. sunt vera. Secundo idem expressè docent sancti Patres vt Hilarius lib. 7. de Trin. in fine, vbi dicit *Personas diuinas esse in sese inuicem, per unitatem & proprietatem natura.* Fulgent. de fide ad Petrum cap. 1. *Per hanc, inquit, unitatem naturarum totus Pater in Filio & Spiritu sancto est. Totus Filius in Patre & Spiritu sancto: & totus Spiritus sanctus in Patre & Filio.* Nul- lus horum extra quemlibet ipsorum est. Et Damasc. 1. de Fide cap. 9. ait, Verbum manere in Patre, tanquam subsistentem in subsistente, & cap. 10. Spiritum sanctum vocas inseparabilem & indigestibilem à Patre. Ecclesia denique Latina in hymno quodam officij diuini sic canit:

In Patre totus Filius:
Et totus in verbo Pater.

Rationes verò huius immanentie tres sunt. Primà, quia eadem est natura in tribus personis, & proprietates cuiusque est eadem re cum natura, & ab ipsa localiter inseparabilis, ipsique necessario vbique velut intime coniuncta, seu potius identificata. Vnde fit, vt vbicunque est essentia, ibi quoque sint intime Pater, Filius, & Spiritus sanctus: & consequenter Filius sit in Patre, Pater in Filio, Spiritus sanctus in vtroque, & vterque in Spiritu sancto. Secunda ratio est, quia essentia, & proprietates quælibet personarum diuinarum, est immensa ex absoluta necessitate. Vnde fit vt nusquam possit esse Pater, quin ibi sit Filius & Spiritus sanctus: ac vice versa. Quia omnes vndeunque, tam ex parte essentia, quam ex parte proprietatis personalis, sunt immensi, & omne spatium reale vel imaginarium occupant indiuisibiliter, id est, toti in toto, & toti in qualibet parte spatij. Tertia est, quia in isto nobilissimo productionis modo, terminus productionis est omnino indistans à suo principio, & intime illi conuictus ac præsens: et hoc necessario in omnibus, in quibus est principium: licet non eodem modo. Nam hypothesi Verbi est in Christo componens illum, atque constituens: quò modo non est Pater in Christo, neque Spiritus sanctus. Simpliciter tamen, vbicunque est Pater, est Filius, & vbicunque est spirator, est & Spiritus sanctus.

Henricus in Sùma, vt refertur à Scoto in 1. dist. 19. q. 2. §. De primo, & Durand. in 1. dist. 19. q. 3. existimant personas diuinas secundum se totas, id est, etiam secundum suas proprietates, non esse alias in aliis, sed tantum secundum essentiam. Primò, quia paternitas, vt sic, non potest esse in Filio: alioqui Filius esset Pater. Secundò, quia persona ratione suæ proprietatis est id, quod est ad aliam. Ergo non potest esse ratio essendi in alia, quia hæc habitudines sunt oppositæ. Tertiò, quia sancti Patres totam rationem huius circuminseccionis non aliam esse dicunt, quam naturæ unitatem.

Ad primum, distinguo antecedens. Non potest esse paternitas vsque in Filio, formaliter & constitutiue, concedo. Localiter & præsentialiter, nego. Neque ex hoc secundo modo essendi sequitur Filium esse Patrem: sicut Deus non est lapis, etiam si Deus sit localiter intus lapidi, & lapis Deo.

Ad secundum & tertium, Respondeo essentiam & proprietatem esse id, secundum quod personæ diuinæ sunt, aliter in aliis materialiter: formalem vero rationem huius circuminseccionis, esse intimam, & lam præsentiam, & correspondentiam mutuum: causalem & velut effectiuam, ac rationem proper quam, esse triplicem illam superius explicatam: quarum prima præcipua est, & à

21. Causa triplex

22. Henric. Durand.

23. Soluuntur argumenta contraria sententia.